

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์

ฉบับที่ ๘/๕๗

๑๘ - ๒๔ พ.ย. ๕๖

“แสงจตุรร่วม สวงจตุรต่าง” หลังคำพิพากษาของศาลโลก

บทสุดท้ายของความขัดแย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในปราสาทพระวิหารระหว่างไทยและกัมพูชา ที่ดำเนินการมายาวนานหลายทศวรรษ ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา หลังองค์คณะศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหรือศาลโลก ออกนั่งบัลลังก์อ่านคำพิพากษายาวนานกว่า ๑ ชั่วโมง โดยมีมติเป็นเอกฉันท์สรุปออกเป็น ๒ ส่วน ๘ ประเด็นสำคัญ นับตั้งแต่เรื่องขอบเขตอำนาจศาล ทั่วเวลาที่ปรากฏข้อพิพาท วิธีการตีความของศาล ประเด็นที่จะต้องตีความ ไปจนกระทั่งความเห็นของศาลต่อพันธกรณีของทั้งสองประเทศที่จะต้องร่วมมือกันต่อไป ดังนั้น กระบวนการที่ทั้งสองประเทศต้องดำเนินการ ไม่ว่าจะมึมมอมงและแนวทางปฏิบัติที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ก็ควรยึดหลัก “การแสงจตุรร่วม สวงจตุรต่าง” เพื่อจะได้ก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของการบรรลุผลประโยชน์แห่งชาติและภูมิภาคร่วมกันได้ในท้ายที่สุด...

กรณีตีความคำพิพากษาข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร

มติเอกฉันท์ “ศาลโลก” พิพากษาตัดสินคดีปราสาทพระวิหารที่เป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยุติข้อพิพาททางชายแดนของทั้งสองประเทศที่ทั้งทางกัมพูชาและไทยเองต่างก็แสดงจุดยืนในการที่จะปกป้องอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ที่ถึงแม้ว่าภายหลังคำตัดสินอาจจะมีมึมมอมงและแนวทางการปฏิบัติที่ทั้งเหมือนและต่างก็ตาม โดยทั้งสองประเทศจะต้องใช้เวลาซึ่งกันและกัน รวมถึงเคารพการแสดงออกของแต่ละฝ่าย และการดำเนินงานตามกฎหมายในประเทศระหว่างกัน เพื่อให้บรรลุไปสู่เป้าหมายปลายทางร่วมกัน...

Similarities and Differences : หลังคำพิพากษาของศาลโลก

ผลการตัดสิน ICJ

similarities

- แสดงผลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่
- สถานการณ์การค้าชายแดนปกติ มีการค้าขายและแรงงานเช่นเดิม
- ไม่พบการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดน
- ทหารในพื้นที่พบปะและสานสัมพันธ์กันอยู่อย่างต่อเนื่อง
- มุ่งเจรจาตามกลไกทวิภาคีและพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย

- แสดงผลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่
- สถานการณ์การค้าชายแดนปกติ มีการค้าขายและแรงงานเช่นเดิม
- ไม่พบการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดน
- ทหารในพื้นที่พบปะและสานสัมพันธ์กันอยู่อย่างต่อเนื่อง
- มุ่งเจรจาตามกลไกทวิภาคีและพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย

Differences

- รอคอยเจรจาตามกรอบทวิภาคี เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน

- มีความต้องการให้ปฏิบัติตามถ้อยคำพิพากษาโดยทันที

มติเอกฉันท์ “ศาลโลก” กรณีกัมพูชายื่นขอให้ศาลโลกตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหาร ปี ๒๕๐๕ สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อปฏิบัติการของคำพิพากษาที่ผูกพันคู่กรณี มติเป็นเอกฉันท์ว่าศาลมีอำนาจตามข้อ ๖๐ ของธรรมนูญศาลโลก เพื่อพิจารณาคำขอตีความคำพิพากษาเมื่อปี ๒๕๐๕ และการชี้ขาดเป็นเอกฉันท์ โดยอาศัยการตีความคำพิพากษาเมื่อปี ๒๕๐๕ ตัดสินว่ากัมพูชามีอธิปไตยเหนือดินแดนทั้งหมดของชะง่อนผา (promontory)

ส่วนที่ ๒ คำพิพากษาที่เป็นเหตุผล มีทั้งหมด ๘ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ วันที่ข้อพิพาทปรากฏชัด ศาลเห็นว่าข้อพิพาทปรากฏชัดในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๑ ซึ่งศาลฟังคำต่อสู้ของฝ่ายไทย

ประเด็นที่ ๒ เขตอำนาจศาล คือ มีข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีหรือไม่เกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของคำพิพากษา ซึ่งศาลเห็นว่ามิใช่ข้อพิพาทจริง ดังนั้น ศาลจึงตัดสินว่าในกรณีนี้มีข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีว่าด้วยขอบเขตหรือคำพิพากษา เมื่อปี ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นสิ่งที่ศาลฟังคำต่อสู้ของทางฝ่ายกัมพูชา โดยเป็นเหตุผลของศาลเอง

ประเด็นที่ ๓ คู่กรณีมีความเห็นต่างกันในเรื่องของความหมายและขอบเขตของคำพิพากษาเมื่อปี ๒๕๐๕ จึงต้องตีความวรรค ๒ ของข้อบทปฏิบัติการของคำพิพากษาดังกล่าว โดยเฉพาะเกี่ยวกับคำนิยามที่ชัดเจนของคำว่า “ชะง่อนผา” (promontory) ซึ่งรวมทั้งผลทางกฎหมายของสิ่งที่ศาลกล่าว เกี่ยวกับเส้นบนแผนที่ ๑:๒๐๐,๐๐๐

ประเด็นที่ ๔ ศาลจะพิจารณาส่วนที่เป็นเหตุผลของคำพิพากษาเท่าที่ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการตีความที่ควรจะเป็นของส่วนข้อบทปฏิบัติการ

ประเด็นที่ ๕ วิธีการทั่วไปของการตีความ คือ จะต้องเคารพขอบเขตที่ได้รับการตัดสินในคำพิพากษา และศาลไม่จำเป็นต้องจำกัดตัวเองอยู่ในข้อต่อสู้ของคู่กรณี ซึ่งศาลอาจหาเหตุผลมาแทนได้ ตลอดจนคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจาของคู่กรณีในคดีเดิม จำต้องมาพิจารณาในการตีความ ก็จะทำให้เห็นว่าคู่กรณีได้เสนอหลักฐานใดต่อศาล

ประเด็นที่ ๖ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เป็นประเด็นตีความ กล่าวคือ ในปี ๒๕๐๕ ไม่ได้ตีความเรื่องเขตแดน และแผนที่ ๑:๒๐๐,๐๐๐ มีบทบาทหลักในการให้เหตุผลของศาล ซึ่งอย่างไรก็ดี บทบาทหลักจำกัดเฉพาะในบริเวณพิพาทในกรณีเดิมนั้น รวมทั้งอาณาบริเวณปราสาทมีพื้นที่จำกัดมาก และได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องแผนที่ ๑:๒๐๐,๐๐๐ เฉพาะในบริเวณพิพาทเท่านั้น โดยชี้ขาดตามคำเรียกร้องหลักของกัมพูชาในคดีเดิมว่า ปราสาทพระวิหารอยู่ภายในอธิปไตยของกัมพูชา โดยระบุดินแดนของกัมพูชาที่ไทยต้องถอนกำลังออก รวมทั้งพื้นที่บริเวณปราสาทไม่รวมภูมูเขือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีภูมิศาสตร์แยกออกจากกัน และไม่มีพยานหลักฐานใดในคดีเดิมที่ชี้ว่ามีทหารไทยอยู่ที่ภูมูเขือในสมัยนั้นจริง

ประเด็นที่ ๗ ไม่มีความจำเป็นต้องวินิจฉัยว่าในปี ๒๕๐๕ ได้มีการกำหนดเส้นเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชาโดยมีผลผูกพันกัน และพันธกรณีของการถอนกำลังทหารของไทยเป็นพันธกรณีต่อเนื่องตามความหมายของคำขอของกัมพูชา

ประเด็นที่ ๘ ไทยและกัมพูชาต้องร่วมมือกัน อีกทั้งต้องร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศเพื่อปกป้องปราสาทในฐานะที่เป็นมรดกโลก และจำเป็นต้องให้มีทางเข้าปราสาทจากที่ราบในฝั่งกัมพูชา

มุมมองและแนวทางการปฏิบัติของไทยหลังคำตัดสินของศาลโลก

หลังคำตัดสินของศาลโลกรัฐบาลไทยได้แถลงต่อประชาชนถึงผลการตัดสินและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งทำความเข้าใจกับประชาชนใน

พื้นที่ และในภาพรวมพบว่า ภายหลังจากศาลโลกได้อ่านคำตัดสินออกมาอย่างชัดเจนแล้ว ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจ ในการที่จะลงทุนและพัฒนาการค้าตามแนวชายแดน ของทั้งสองประเทศได้เป็นอย่างดี และไม่มีเหตุความรุนแรงเกิดขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญต่อสาระสำคัญของคำพิพากษาและให้ทีมที่ปรึกษาทางกฎหมาย นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปประกอบการพิจารณาเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป และมีแนวคิดที่จะร่วมกันอนุรักษ์พัฒนาปราสาทพระวิหารที่เป็นมรดกโลก และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามกรอบกลไกคณะกรรมการร่วมระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศ กำลังประสานงานอยู่ พร้อมกันนี้ได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาคำพิพากษาของศาลในการนำไปหารือกับทางกัมพูชาด้วย นอกจากนี้พบว่า ทางกองทัพจะยังไม่มีการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายกำลังทหารออกนอกพื้นที่ เนื่องจากต้องรอหารือในส่วนของ JBC ก่อน โดยกองทัพเน้นเรื่องความมั่นคงในพื้นที่ และความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลัก ทั้งนี้ทหารในระดับพื้นที่ ยังคงมีการพบปะและสานสัมพันธ์กันอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่วนเรื่องพื้นที่ส่วนน้อยที่ยังคงต้องรอหารือในรายละเอียดทั้งเรื่องของแผนที่และพื้นที่จริง โดยคำนึงถึงขั้นตอนและกระบวนการตามกฎหมายและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นหลัก

มุมมองและแนวทางการปฏิบัติของกัมพูชาหลังคำตัดสินของศาลโลก

หลังคำตัดสินของศาลโลกรัฐบาลกัมพูชาได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชน และพอใจกับคำตัดสินของศาลโลก ส่วนสถานการณ์บริเวณชายแดนพบว่า การค้าขายบริเวณชายแดนดำเนินไปตามปกติ และทหารในระดับพื้นที่ ยังคงมีการพบปะและสานสัมพันธ์กันอยู่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ทางกัมพูชายังกล่าวว่าจะดำเนินการเจรจากับไทย โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่า กัมพูชาและไทยจะไม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน เพื่อไม่ให้เกิดการกระทบกระทั่งกันตามแนวชายแดน และจะร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งสองฝ่าย จากประเด็นดังกล่าวนี้กัมพูชาก็มีความต้องการที่จะยึดถือและปฏิบัติตามถ้อยคำพิพากษาโดยทันที

ปลายทาง...สู่นาคตของอาเซียน

...แม้ว่าเรื่องปราสาทพระวิหารและเรื่องอาณาเขตระหว่างไทยและกัมพูชา จะมีความสลับซับซ้อนและมีความละเอียดอ่อนยากแก่การเข้าใจเพียงใดก็ตาม แนวทางปฏิบัติสุดท้ายหลังคำตัดสินท่ามกลาง “จุดเหมือนและจุดต่าง” ของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่ถึงแม้ว่าจะมีมุมมองหรือแนวทางปฏิบัติที่ต่างกัน แต่ท้ายที่สุดก็จะต้อง “แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง” เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน คือบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันในที่สุด นอกจากนี้ ไทยเองควรคำนึงถึงมิติด้านภาพลักษณ์ด้วย ไทยถือเป็นหนึ่งในศูนย์กลางและผู้นำของอาเซียนและเอเชีย ดังนั้นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ถือเป็นสิ่งสำคัญในสายตาของชาวโลก รวมถึงมิติทางการค้าขาย เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนการค้าขายถือเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งในอนาคตไทยไม่ได้มีเพียงประเด็นการเจรจาและความร่วมมือในเรื่องปราสาทพระวิหารเท่านั้น แต่ยังคงมีการเจรจาและอาศัยกรอบความร่วมมือในด้านอื่นๆ อีก อย่างไรก็ตาม หากอาเซียนมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ก็อาจนำพาองค์กรเข้าสู่กระบวนการต่อรองระดับเวทีโลกในอนาคตได้เป็นอย่างดี.....

ข้อมูลอ้างอิง

- ⇒ <http://mcot-web.mcot.net>
- ⇒ <http://sakdaper.blogspot.com>
- ⇒ <http://www.naewna.com/politic/76914>

